

leguvuši noderīgu pieredzi

Informācija plašsaziņas līdzekļos vēstīja, ka vidusskolas centralizētos eksāmenus valstī šogad kārtoja vairāk nekā 14 tūkstoši 12. klašu skolēnu, un aptuveni 10% procentu topošo absolventu no eksāmeniem vai kāda no tiem tika atbrīvoti, galvenokārt veselības apstākļu dēļ. Dobeles novadā gan šis skaits ir pavisam niecīgs, «Zemgale» uzzināja Izglītības pārvaldē.

Tikai trīs no vidusskolu 179 beidzējiem bija atbrīvoti no centralizētajiem eksāmeniem. Papildterminā pārbaudījumu kārtoja deviņi skolēni, kuri to nebija varējuši darīt saslimšanas ar *kovidu* dēļ.

Papildterminā centralizēto eksāmenu angļu valodā kārtoja arī ukraiņu jaunieši OLEKSANDRS ZAHAROVŠ un GEORGIJS SMUĻSKIS, kuri aprīlī un maijā mācījās Dobeles Valsts ģimnāzijas 12. klasē.

– *Tas ir Latvijā unikāls gadījums, jo šiem jauniešiem nekas nebija jākārto obligāti, taču viņi izvēlējās to darīt, lai paši varētu izvērtēt, ko apguvuši pie mums divos mēnešos, –* bilda ģimnāzijas

direktore INESE DIDŽE. – *Par to mēs priecājamies.*

Eksāmena pārtraukumā Oleksandrs un Georgijs «Zemgalei» atklāja, ka Dobeles Valsts ģimnāzijā pavadītais laiks viņiem ir bijis jaunas pieredzes un atziņām bagāts.

– *Angļu valodas eksāmens šeit noteikti ir grūtāks nekā valsts pārbaudījums pie mums Ukrainā, –* sacīja jaunieši. – *Pirmkārt, tas ir apjomīgāks, otrkārt, ir atsevišķi rakstiskā un mutiskā daļa, kuras pie mums nav, lai gan tā ir ļoti svarīga un noderīga. Kopumā izglītības process pie jums ir krietni attīstītāks, tāpēc, domājams, skolēni, kuri beidz šādu skolu Eiropā,*

rezultātā ir ieguvuši labākas zināšanas. Šī ir mūsu pirmā pieredze Eiropā.

Par saviem iespaidiem Dobeļē un ģimnāzijā Oleksandrs un Georgijs bija lakoniski:

– *Kultūras šoks, visos aspektos! Jūsu skola ir daudz labāka par mūsējo – gan izglītības programmu līmeņa, gan pedagogu attieksmes ziņā. Ir redzams, ka izglītības sistēma Latvijā tiek labi finansēta.*

Mums ļoti patika strādāt ar ģimnāzijas angļu valodas skolotājiem, nedaudz arī mācījāties latviešu valodu, kas bija jauna pieredze. Klasē jutāties komfortabli, ar klasesbiedriem ir labas attiecības.

Ukraiņu jaunieši, DVĢ 12. klases skolēni Oleksandrs un Georgijs angļu valodas eksāmena pārtraukumā.

Puiši bilda, ka, protams, vēlas atgriezties Ukrainā, taču, ja būs iespēja, augstāko izglītību iegūs kādā no Eiropas valstīm.

– *Pašlaik ir grūti runāt par konkrētiem plāniem, –* viņi atzina.

Uz vaicājumu par iespējam atgriezties savās mājās, Oleksandrs bilda, ka viņam ir, kur atgriezties, bet Georgijs ir no Mariupoles...

Sarmītes Ronas foto

Skolās mēra gaisa kvalitāti

Kopš pavasara Latvijas izglītības iestādēs ir uzstādīti gaisa kvalitātes mērītāji, lai sekotu līdzi CO₂ līmenim, temperatūrai un mitrumam mācību telpās nolūkā sekmēt mācību procesa kvalitātes uzlabojumus arī izglītojamo labsajūtas un veselības aspektā. Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) sniegtā informācija vēsta, ka gaisa kvalitātes mērierīces ir nodrošinātas visās valsts un pašvaldību dibinātajās vispārējās un speciālās izglītības iestādēs, kā arī profesionālās izglītības iestādēs atbilstoši klašu komplektu un mācību grupu skaitam. Kopumā skolās uzstādīti ap 14000 sensoru, ap 1000 iekārtu nonākušas arī pašvaldību sociālās aprūpes centros, no valsts budžeta šim mērķim atvēlot 4,3 miljonus eiro. Gaisa kvalitātes mērītājus uzstādīja uzņēmums «Moduls Engineering» saskaņā ar noslēgto vienošanos.

Šī IZM iniciatīva papildus pašvaldību investīcijām ir vēl viena nozīmīga iespēja ne tikai uzlabot skolēnu un pedagogu labsajūtu klasē, bet arī samazināt iespējamo infekciju izplatīšanās risku. Lielākais ieguvums no sensoriem būs visaptveroši dati par gaisa kvalitātes problēmām visās Latvijas skolās. Tālākā rīcība jau atkarīga no pašvaldības un skolas, meklējot atbilstošākos risinājumus situācijas uzlabošanai, norādīts IZM informācijā plašsaziņas līdzekļiem. Sensoru dati par gaisa kvalitāti klasēs portālā co2.mesh.lv no 1. jūnija ir publiski pieejami ne vien IZM un skolām, bet arī vecākiem.

«Zemgale» lūdza Dobeles novada Izglītības pārvaldes vadītājas AIJAS DIDRIHSONES un tehniskā pārvaldnieka GATA MIEŽIŠA viedokli par šo iniciatīvu.

Ir jāredz kopaina

G.M.: – *Pēc mērītāju uzstādīšanas «Moduls Engineering» tos testēja un solīja, ka dos mums pārvaldei, pieeju attālinātiem datu nolasiņumiem. Šis mācību gads ir beidzies, bet mēs līdz šim pieeju neesam saņēmuši. Ceru, ka vasaras laikā tā tomēr tiks piešķirta. Bet galvenokārt šo datu kontro-*

le ir katras skolas pašas ziņā. Mūs vairāk interesē situācijas kopaina. Mērierīces ir uzstādītas visās izglītības iestādēs novadā.

Par ieguvumiem: viens no tādām ir, ka mērierīcē var redzēt, piemēram, temperatūru kabinetos. Secinām, ka ir skolas, kur telpās ir +25 grādi un pat vairāk, un tādējādi jādomā, ka tur kaut kas pamaināms apkurē. Bet visumā mērījumu skaitļi izskatās normāli. Gaisa kvalitātes rādījumam normālās robežās jābūt no 420 līdz 1000, un tādi šie skaitļi arī ir. Piemēram, 1. vidusskolā – līdz 700. Pozitīvi ir arī tas, ka mācību laikā skolotājs, redzot mērierīces rādījumus, var nepieciešamības gadījumā telpu pavēdināt arī mācību stundas laikā.

Iespējas uzlabojumiem

– *Ko varam darīt, lai gaisa kvalitāti skolās uzlabotu? Pašlaik galvenokārt – mudināt skolotājus vairāk vērot situāciju un pievērst uzmanību rādījumiem, vairāk vēdināt telpas. Ir skaidrs, ka visās skolās ventilācijas sistēmas nomainīt nevaram, tās ir dārgas.*

A.D.: – *Ir paredzēti valsts līdzekļi šādam projektam, daļiņai kurā, protams, būs virkne nosacījumu, kas izglītības iestādēm izpildāmi. Bet ir arī pasākumi, kam*

nav vajag lielus finanšu ieguldījumus. Pirmais, ko skolas var darīt pašas, – raudzīties, vai starpbrīdī vai laikā, kad mācību stunda nenotiek, tiešām ir izdarīts viss, lai telpas būtu kārtīgi izvēdinātas. Otrais: mazākā vai lielākā izglītības iestādē, pat, ja tā celta sen, ir sava ventilācijas sistēma – piespiedu vai dabiskās vilkmes –, par kuru vajag pārliecināties, vai tā pilda savu funkciju, un nepieciešamības gadījumā vien sakārtot un regulāri uzraudzīt. Un tad domāt tālāk, kādi līdzekļi jāiegulda, lai veidotu jaunu ventilācijas sistēmu. Kopā ar pašvaldības vadību esam apmeklējuši visas mūsu novada izglītības iestādes tieši šajā jautājumā un uzklauzījuši dažādas atsauksmes arī par jaunajām ventilācijas iekārtām. Vieni atzīst, ka jaunā ventilācija ir ļoti skaļa, mācību procesu vai pārbaudījumu norisi traucējoša. Otrs secinājums – jaunajām sistēmām ir milzīgas elektroenerģijas patēriņa izmaksas. Trešais – arī sistēmu pārvaldīšana ir komplicēta. Ar to visu jāreķinās.

Pabijām vienas iestādes klašu telpās, kur mācību process vispār nav norisinājies, bet arī tur gaiss bija jau sastāvējis, pilnīgs bezgaiss, toties radiatori tik karsti, ka roku pielikt nevar. Tādā klasē nevar doties strādāt, un tā daļēji ir gan pedagoga atbildība, gan skolas kopējas iekšējās rīcības nosacījums – sekot līdzi situācijai un domāt kompleksi. Mums visiem ir jābūt vairāk domāt racionāli, lai izglītības iestāžu budžeta lielāko daļu nenokurinātu un neizvēdinātu.

G.M.: – *Pieredze rāda, ka telpās vajadzētu uzturēt temperatūru no +20 līdz 22 grādiem, lai gaisa kvalitātes rādījumi būtu optimāli.*

Atkal izaicinājums skolām

Dobeles Valsts ģimnāzijas direktore INESE DIDŽES viedoklis:

– *To, ka gaiss telpās ļoti daudzās Latvijas skolās gadu gadiem*

nav pietiekami kvalitatīvs, domāju, zina gan iestāžu vadītāji, gan skolotāji, gan skolēni un viņu vecāki, jo vecās, arī padomju gados būvētās, ēkas nav paredzētas šādam gaisa patēriņa apjomam, kāds ir pašlaik. Gaisa kvalitātes mērījumi noteikti attaisnosies, jo mēs iegūsim datus, ko varēsim analizēt. No iegūtajiem skaitļiem būtu jāsecina, kas darāms tālāk, jo, lai kādus sensorus uzstādītu, gaisa kvalitāte no tā neuzlabojas. Tālāk šis vairāk nekā četru miljonu vērtais projekts būtu jāpapildina ar vēl daudz lielāku projektu, izbūvējot izglītības iestādēs gaisa attīrīšanas iekārtas. Protams, tam būs nepieciešami milzīgi resursi.

Tas atkal ir izaicinājums skolām. Viens no iesaistītajiem skolēnu skaitu, ir arī šis aspekts, jo atbilstoši pašreizējiem normatīviem, kas paredz mācību telpā 2 m² vienam skolēnam, vecā korpusa kabinetā nevar mācīties 30 bērnu. Tāpēc trijās 7. klasēs, kas galvenokārt strādā vecajā ēkā, šogad, tāpat kā pērn, ir uzņemti 66 skolēni.

Savukārt ģimnāzijas saimniecības vadītājs ANDRIS JAKOVĻEVŠ pastāstīja: – *Gaisa kvalitātes mērītājus ģimnāzijā uzstādīja februāra beigās, divās kārtās. Pirmajā kārtā tie bija 19 aparātu, otrajā – vēl četri. Mērītāji ir ierīkoti 23 mācību telpās gan vecajā korpusā, gan Dabaszinātņu mācību cetrā.*

Andris Jakovļevs skaidroja, ka sistēma darbojas no 1. jūnija, un rādījumi ir redzami ģimnāzijas kopējā informācijas sistēmā. – *Ir redzams, kuros kabinetos ir kādi rādījumi. Rezultāti iekrāsojas zaļā krāsā, ja CO₂ gaisa temperatūras un relatīvā mitruma līmenis ir normāls, ja līmenis ir paaugstināts, tas ir dzeltens, ja pārsniedz normu – sarkans. Secinājumi pēc pirmajiem mērījumiem pavasarī, būsīm atklāti, nebija iepriecinoši, jo, kad notika konsultācijas, vairākās telpās, piemēram, informātikas kabinetā, kur gaisu piesilda arī datori, gaisa kvalitāte bija pasliktinājusies.*

Kādu dienu pēc konsultācijas vienā no kabinetiem rādījums bija 3000.

Ko var darīt? Pašlaik vienīgais – telpas jāvēdina. Jaunajā korpusā ventilācijas sistēma ir, bet vecajā korpusā ar ventilāciju ir slikti, dažās telpās ir tikai vecā mehāniskā ventilācija. Tikai virtuvē sistēma ir sakārtota, bet arī tur jau prasās pēc uzlabojumiem, jo dažkārt virtuves smaržas tomēr uzvēdi arī citās telpās. Vecajā korpusā neliels ventilācijas atzars ir arī informātikas kabinetos, ir ventilācijas sistēma aktu zālē. Bet mērītāju virtuvē un aktu zālē nav. Protams, mums ir noslēgti līgumi ar attiecīgajām firmām par ventilācijas sistēmu apkopšanu un apkopi divreiz gadā, lai tās darbotos atbilstoši pašreizējām iespējām.

Saimniecības vadītājs akcentēja, ka par reālo gaisa kvalitāti mācību telpās varēs spriest pēc jaunā mācību gada sākuma, kad kabinetos norisināsies mācību stundas. Mērītāji ir ierīkoti tā, ka rādījumi aparātā redzami uzreiz, tas reaģē un signalizē, ja gaisa kvalitāte telpā pasliktinās, un pedagogi var rīkoties atbilstoši situācijai. Savukārt kopainai visos kabinetos datorā līdzīgo seko skolas saimnieks.

– *Ir skaidrs, ka steidzīgi jādomā par to, ko darīt tālāk, –* runājot par ventilācijas sistēmas atjaunošanu vecajā korpusā, sacīja Andris Jakovļevs. – *Es domāju: ja ministrijai atradās nauda šiem mērītājiem, vajadzētu atrast līdzekļus arī ventilācijas sistēmu sakārtošanai, un ne tikai mūsu skolā.*

Lappusi veidoja Sarmīte Rone

MAF

Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem Par lappuses saturu atbild raksta autors